

- Staudinger 2099. *hepaticana* Tr.
 2101. *hepatariana* H. S.
 2097. *moelicana* Z.=*modestana* H. S.
2249. **Grapholitha flexana** Z.
 Snellen syn: *nitidana* Wood
 Staudinger 2250. *nitidana* F.
2264. **Ancylis lundana** F.
 Snellen syn: *paludana* Kneegs
 Staudinger 2265. *paludana* Barr.
2273. **Ancylis biarcuana** Sph.
 Snellen syn: *inornatana* H. S.
 Staudinger 2274. *inornatana* H. S.
2296. **Dichrorampha alpestrana** H. S.
 Is dit *monticolana* Dup. van Snellen?
 Staudinger citeert Snellen niet, wel
monticolana Hein. 235, waar staat
monticolana Dp.=*alpestrana* H. S.
 Snellen citeert hetzelfde.
2309. **Lipoptycha plumbana** Sc.
 Sneller syn: *satumana* Gn.
 Staudinger 2307. *satumana* Gn.

Wordt vervolgd.

Nijmegen, September H. J. LYCKLAMA à NIJEHOLT.
 1925.

Acarologische Aanteekeningen LXXIX.

Camisia amictus (Sowerby 1806). Van Dr. D. MAC GILLAVRY ontving ik een zeer zeldzaam boek in leen, getiteld: JAMES SOWERBY, The British Miscellany: or Coloured Figures of New, Rare, or Little Known Animal Subjects; many not before ascertained to be Inhabitants of the British Isles; and chiefly in the possession of the Author. London 1804—6.

Part (aflevering) 11, 1806, p. 13, tab. LXVI vertoont ons 2 gekleurde afbeeldingen van *Acari*. De tekst luidt als volgt:

»In the lower part of this plate we represent an *Acarus*, which we call *A. amictus*. It was found among moss, *Hypnum molluscum*, and was not only clothed with a high load

of fragments, but had bits of beetles, green and gold wings, which gave it a brilliant appearance, as it is otherwise in itself a very ordinary-looking insect. It puts us in mind of the fable of the jackdaw dressed in peacock's feathers«

De beschrijving is zeer onvoldoende; maar de afbeelding is voor dien tijd (1806!) vrij goed. Met eenigen goeden is zij herkenbaar. *Acarus amictus* is m. i. identiek met *Nothrus angulatus* C. L. KOCH 1839. (Deu-Crust. Myr. Arachn. 29. 14).

Seiulus corbicula (Sowerby 1806.). De tweede soort is met veel meer zekerheid te bepalen. Zij is identiek aan *Seius echinatus* C. L. KOCH 1839 (Deu. Crust. Myr. Arachn. 24. 13). De beschrijving luidt als volgt:

»*Acarus corbicula*, Little Basket Mite. — This minute animal is formed so like a basket, bij the flatness of the back, and the hairs placed in order round the edges, (some upright and some looped,) that it is distinct from any other we know of before described. It does not however seem to be used as a basket, nor have we ever seen it clothe itself. We find them not so rare as at first suspected. These are also from the same place as the last.»

Eriophyes oculatus nov. spec. 25 Aug. 1925 zag ik bij het werken in mijnen tuin een *Parasitus* over den humus loopen. Fluks een buisje uit mijn zak gehaald en het kluitje humus, waarover hij juist kroop, erin opgevangen. Eenige minuten daarna bevond hij zich met zijn humuskluitje in een glasblok met verdieping, waarin ik een weinig acidum lacticum goot. Twee dagen daarna waren zijne pooten voldoende uitgespreid om hem te herkennen. Toen zag ik door het prepareermikroskoop een *Eriophys* in het vocht liggen. Bij 40-malige vergrooting zag ik, dat het diertje 2 zwarte oogvlekjes vertoonde. Ik vertrouwde het zaakje niet; want, er zijn reeds bij de 500 *Eriophyidae* bekend, alle zonder oogjes! Maar, het is zoo. Ik heb het diertje dadelijk afgebeeld en zal het binnenkort beschrijven.

De nadeelen van acidum lacticum. Welke enorme voordeelen dit vocht ook heeft, het heeft ook zijne niet geringe nadeelen. Reeds heb ik in het Verslag van de 80e Zomervergadering der Ned. Entom. Vereeni-

ging, p. XCVII medegedeeld, dat de prachtige gele en roode pigmentvlekken van het „dubbeloog” van *Hydrozetes confervae* (SCHRANCK) (*speciosus* PIERSIG) na verbrijzeling in acidum lacticum verdwenen waren. Welnu, ook de beide donkerbruine pigmentoogjes van mijn *Eriophyes oculatus* zijn na eene maand verblijf in dat vocht spoorloos verdwenen. Dat is eene dure les! In het vervolg is het zaak, om, na zorgvuldige afbeelding, zulke gepigmenteerde diertjes zoo spoedig mogelijk in glycerine-gelatine te prepareren. Nog iets. Reeds NALEPA klaagt erover, dat men van *Eriophyidae* zoo moeilijk duurzame preparaten maken kan. Door het acidum lacticum is de geheele inhoud van mijn *Eriophyes* tot eene groote massa sterk licht brekend vet of olie geworden, dat zelfs gedeeltelijk in tallooze druppeltjes buiten het diertje gedrongen is en het nu omringt.

Andere bijzonderheden over Eriophyes. Tot dusverre meende men, dat *Eriophyidae* eenen tweeledigen tarsus hebben, rond eindigend en daar eene „Fiederborste” dragend, en aan de rugzijde van het laatste lid voorzien van eenen langen, dunnen, over de „Fiederborste” gebogen „klauw,” die soms aan het einde een weinig knopvormig verdikt is.

Ik heb mij nooit erg aan *Eriophyidae* laten gelegen liggen. Maar, nu ik eene oogdragende soort afbeelden moest, vestigde ik mijne bijzondere aandacht aan alle deelen; ook aan die tarsen!

En ik vond: 1ste, dat de tarsus éénledig is. Hij heeft dorsaal, in het midden, eene verhevenheid, waarop twee lange tastbortels ingeplant zijn. Bezieet men nu zoo'n tarsus dorsaal, dan is de voorrand van dien knobbel als een dwarsstreep zichtbaar, welke den indruk van eene geleiding geeft, wat nog hierdoor versterkt wordt, dat het vóór die dwarsstreep gelegen gedeelte van den tarsus dunner is, dan die knobbel. Bezieet men echter den tarsus ventraal, of, nog beter, lateraal, dan valt die indruk terstond weg: de tarsus is éénledig.—Zoo'n knobbel met twee tastborstels vindt men ook bij *Tetranychidae*, *Raphignathidae*, *Cheyletidae*, enz.; nooit bij *Sarcoptiformes*.

2e. dat de zoogenaamde „klauw” geen klauw is, maar een lang „reukhaar,” zooals men ook vind bij: *Tarsonemidae*,

Scutacaridae, *Labidostommidae*, *Raphignathidae*, *Cheyletidae*, *Tyroglyphidae*, *Canestriniidae*, *Cosmochthonius* onder de *Oribatidae*, e tutti quanti.

3e. dat de tarsus niet rond eindigt, maar breed en afgestompt, van boven gezien dus min of meer vierkant, en dat, ter weerszijden, in de hoeken, een zeer klein echt klauwtje ingeplant is. Er zijn dus twee echte klauwen evenals bij *Tarsonemidae*, *Scutacaridae*, *Labidostommidae*, *Tetranychidae*, *Raphignathidae*, *Cheyletidae*, kortom bij alle *Cursoria* (met eene hooge uitzondering); nooit bij *Sarcoptiformes*.

4e. dat de zoogenaamde „Fiederborste” geen Fiederborste is, maar een echt pulvillum of empodium; het bestaat uit een staafje, waaruit, ter weerszijden, kleinere staafjes ontspringen; ook aan de onderzijde zijn nog 2 rijen van korte staafjes bevestigd. En al die staafjes eindigen in een hechtlapje. Zoo heeft mijn *Eriophyes oculatus* in het geheel 14 van die kleinere staafjes met hechtlapje. Gelijkgevormde pulvilli vindt men bij *Bryobia*, *Syringophilus*, *Pseudoleptus*, *Cheletophyes*, *Cheletogenes*, *Cheletosoma*, *Cheletopsis*, *Cheletoides*, *Bdellidae*; nooit bij *Sarcoptiformes*.

Nog iets: de monddeelen der *Eriophyidae* gelijken sprekend op die van *Pseudoleptus*, eene der *Cheyletidae*.

Nu wil ik mij met aanmatigen, terstond op die gronden de *Eriophyidae* als het naast aan de *Cursoria* verwant, en de verwantschap met *Sarcoptiformes* als onmogelijk te verklaren. Want, ik heb nooit studie van de *Eriophyidae* gemaakt. Maar er is toch veel voor te zeggen!

Dr. Ph. Ropstein's Acariden-buit. Van den Directeur van 's Rijks Museum van Natuurlijke Historie te Leiden, Prof. Dr. E. D. VAN OORT, ontving ik ter determinering de weinige *Acari*, door Dr. Ph. ROPSTEIN, Gouvernements-Arts, thans te Weltevreden bij Batavia, gedurende zijn verblijf op Ambon 1922 en 1923. buitgemaakt. Hiernevens de lijst van alle *Acari* en de voorloopige diagnosen der nieuwe soorten.

Laelaps soricis nov. spec. 3♀. Ovaal, beschubd, langharig. Epistoma lang, met 5-lobbigen voorrand; mandibels met digitus fixus, waaraan een opvallend gebogen tibiaal-orgaan, bovendien een moeilijk waarneembaar kort-doornvormig genuaalorgaan. Onderzijde. Hypostoom met

tongvormige eindlap; binnenste maxillaar-lobben vischbekachtig eindigend; buitenste wel vliezig, maar met den gewonen vorm der „cornicula” der *Parasitidae*; rima hypostomatis met 6 dwarsrijen van tandjes (1, 2, 3, 4, 3, 2, 1); tritosternum met twee kleine zijdelingsche puntige slippy en twee lange gewone, die dorsaal raspachtig zijn. Sternaalschild over de basis van het tritosternum reikend; genitaalschild smal, achter afgerond, grof geschubd, vóór membraneus; anaalschild peervormig; metasternalia accoladevormig, zwaar gechitiniseerd; peritremataalschildjes uiterst smal; inguinaalschildjes klein, rond. De peritremata reiken tot boven de coxae I. Op *Soricide* („tikoes moenda”). Ambon; 25. I. 1923.

Hypoaspis rhinocerotis **nov. spec.** Vele ♀. Ovaal, aan de schouders het breedst, beschubd. Op den rug weinig fijne haren; aan den rand opvallend veel stralende haren, waarvan 5 paar opvallend lang en slangvormig gegolfd zijn. Epistoom driehoekig, met fijn-gezaag en rand; mandibels met fijn borstelvormig genuaal-orgaan, precies medio-dorsaal. Onderzijde. Hypostoom eindigend in twee lange, dorsaal gootvormige, aan den rand behaarde slippy; binnenste maxillaarlobben ovaal, aan den rand behaard; cornicula gewoon; hypopharynx lang, bijna tot het einde der femora palporum reikend, aan den rand behaard; rima hypostomatis met 6 dwarsrijen van uiterst fijne tandjes. Tritosternum zeer kort, met 2 lange, gewone slippy. Praesternaalschild onduidelijk, geschubd; sternaalschild gewoon, met 6 zware borstels. Genitaalschild achter afgerond; anaalschild klein; metasternalia met den vorm van eenen in de verte vliegende vogel; peritremataalschildjes nauwelijks aangeduid, met smal verlengstuk achter het stigma; inguinaalschildjes flauw zichtbaar, kort-staafvormig. Tarsi II, III, IV, tibiae II, III, IV, genua III, IV, femora III, IV, trochanter IV met krachtige borstels. — Op *Oryctes rhinoceros*. Ambon, 20. 10. 1922.

Seiulus amboinensis **nov. spec.** 1♀ Lang-ovaal; rug met korte borstels; twee aan den achterrand opvallend langer. Epistoma als van *Seiulus truncatus* **Oudms.**

Mandibels kort. Tarsus IV met duidelijken basitarsus, die een opvallend langen tastborstel draagt. Onderzijde. Hypostoomslip onkenbaar doorschijnend; rima met ééne dwarszij

van 4 tandjes; einde der binnenste maxillaarlobben vischbekachtig; cornicula zeer lang. Femur palpi met borstel met distaal eenzijdig driehoekig mes. Tritosternum met $\square$ bosaalstuk en twee bijna voor de helft vergroeide slippen. Sternaalschild vóór convex, aan de zijden konkaf, achter recht, met slechts 4 borstels; de andere 2 staan ieder op een apart $\square$ schildje. Genitaalschild lang, tusschen coxae IV smal, achter trapezoidaal. Ventrianaalschild omgekeerd driehoekig met afgeronde hoeken, met 8 ventraal- en de 3 anaalharen. Geen metasternalia; peritremataalschildjes uiterst smal met lang puntig verlengstuk achter het stigma. Geen inguinaalschildjes.—Bevond zich in een buisje met parasieten van een Microchiropteran; is stellig geen parasiet. Ambon; 20. X. 1922.

Liponyssus echinus **nov. spec.** Vele ♀; enkele ♂.

Robuust, bijna $\square$ -ovaal, fijn beschubd, met zware rugborstels in 8 langsrijen. Rugschild omgeven vóór-zijdwaarts door de zeer breede peritremata, verder door fijn gestreepte weke huid, achter uitgebocht. Epistoma lang-driehoekig met grof gezaagden rand; mandibels, van boven gezien, met twee buitenwaarts gerichte, gebogen borstels. Pooten fraai geteekend door de zware chitineranden, met korte, sterke borstels. Onderzijde. Hypostoom eindigend in 2 breede, hyaline slippen; binnenste maxillaarslippen kort, puntig; cornicula membraneus, breed, vóór rond. Coxa maxillaris met korten, zwaren borstel. Rima met 10 dwarsrijen van tandjes: 8 van 1 en 2 van 2. Tritosternum breed, kort, met proximaal breede, distaal smalle slippen, die aan de dorsale zijde fijn behaard zijn. Femina. Ventraal. Sternaalschild gewoon; genitaalschild 8-vormig, totaan den voorrand beschubd; anaalschild ovaal, met zeer korten, dikken, postanaalborstel. Coxae I, II, III, ieder met korten, sterken borstel. — Mas. Ventraal. Alle schilden samengegroeid. Mandibels: digitus fixus kort, cilindrisch, met proximalen, internen knobbel; digitus mobilis lang, cilindrisch, distale helft naar boven gebogen, geen tanden. — Uit een ♀ prepareerde ik een embryo met 8 pooten, en tóch kan men zien, dat het vóór stadium zes-pootig was; want, aan pooten I, II, III hing nog het larven-ambulacrum. — Op een Microchiropteran („Ralang”). Ambon; I, 1923.

Spinturnix amboinensis **nov. spec.** 1 Nph. III, 3♀, 2♂. Zelden zag ik zulk eene fraaie soort. Het eindhaar, vlak vóór de

ambalacra is lancetvormig. Nympha III. De schubben rondom het rugschild zijn zeer klein, rond, met buitenwaarts gerichten vrijen rand. Ventr. Buitenwaarts gerichte, sterke borstels vindt men aan poot I: coxa, femur, genu, tibia; poot II: alle leden; poot III: tibia en tarsus. Een vast tritosternum, zonder slippen, is aanwezig. — Femina. Achter het rugschild een 40-tal borstels. Rondom het rugschild is de huid stralend fijn gestreept; dwars over die strepen een onnoemelijk aantal rijen van 8–10puntjes; aan den lichaamsrand geen stralende streping, maar met 8–10 aan hem evenwijdige rijen van ovale wratjes. Ventr. Buitenwaarts gerichte, sterke borstels vindt men aan poot I: coxa, trochanter, genu, tibia, tarsus; poot II: alle leden; poot III: femur, genu, tibia, tarsus; poot IV: genu, tibia, tarsus. — Mas. De schubben rondom het rugschild zijn naar het schild gericht: de binnenste rij bovendien scherppuntig. Ventr. De buitenwaarts gerichte, sterke borstels zijn zwakker en korter dan bij de Nympha en het ♀. Men vindt ze aan poot I: coxa, trochanter, femur, genu, tibia; poot II: alle leden; poot III en IV geen. Mandibel met boothaakvormigen spermatophorendrager. — Op Microchiropteron. Ambon; 20. X. 1922.

Eschatocephalus ropsteini nov. sp. ♂. Lengte van het idiosoma 866 μ . breedte 705 μ . elliptisch. Lengte van poot I 1360 μ . Dus eene kleine soort. Het geheele lichaam, ook de pooten, fijn beschubd, als eene hagedis. Rug met eene menigte uiterst kleine borsteltjes. Alle femora met basifemur; deze $\pm$ evenlang als breed. Tarsus IV met $\frac{2}{5}$ basitarsus; geen andere „valsche geledingen.” Epistoom ontbreekt. Zoogenaamde „hypostoom” membraneus, driehoekig, zonder tandjes. Palp 4-ledig, maar het 1e lid (trochanter) membraneus; femur en tarsus zeer kort; genu en tibia met elkander vergroeid. — Op een Microchiropteron. Ambon; 20. X. 1922.

Aponomma gervaisi LUCAS. 9 ♂. Op *Varanus indicus*. Ambon, XII. 1923.

Haemaphysalis spinigera NEUM. ∞ Larvae, ∞ Nymphae. Op *Viverra* sp. Ambon; III. 1923.

Lorryia nov. gen. LORRY schreef 1777: Tractatus de morbis cutaneis, waarin over *Acarus siro*, de schurftmijt, sprake is. — *Lorryia* = *Tydeus* met ééne klauw aan elken

poot! Ik herinner aan *Caenonychus* OUDMS. 1902, dat eveneens eenklauwig is.

Lorryia superba **nov. sp.** *Tijdeus*-vormig; scheidingslijn en oogen zeer duidelijk; huid netvormig geteekend; haren ongeveer zoo lang als femur I, zeer dun, nauwelijks knotsvormig eindigend. Pooten als bij *Bdella* fijn dwarsgestreept. Op *Viverra* sp. (stellig daarop verdwaald). Ambon; III. 1923.

Tyrophagus amboinensis **nov. spec.** 1 Nph. III, 1♂. Bouw kort en gedrongen. De vertikaal-, cervikaal- pseudostigma-taal en buitenste scapulaarharen duidelijk fijn behaard; alle andere haren glad. Het achterste deel van het idiosoma licht okergeel; de olieklieren daarentegen ongekleurd. — Nympha III. Idiosoma lang 175 μ . Cervikaalharen opvallend lang, reiken voorbij de mandibelspitsen. Pseudostima-haar opvallend lang, reiken voorbij het distale eind der trochanteres I, in de proximale helft sterk geborsteld. Andere lichaams-haren opvallend lang, de achterste zelfs 175 μ . — Ventraal. Bijna geen sternum. Anus ver naar achteren; de 4 postanale lange haren bijna marginaal. — Mas. Idiosoma lang 230 μ . Schildje met golvende zijde- en achterranden. De beide zuignappen aan tarsus IV opvallend binnenwaarts gericht, verdeelen den tarsus in 3 gelijke deelen. Ventraal. Sternum duidelijk, maxillaarlappen afgestompt. — Bevond zich in het buisje met vlermuisparasieten; stellig in dat buisje verdwaald. Ambon, I. 1923.

Tyrophagus putrescentiae SCHRANK 1781. 1♂. Bevond zich in datzelfde buisje.

DR. ROPSTEIN'S *Acari* zullen in de Zoölogische Mededeelingen beschreven worden.

Functioneerende zuignappen aan de tarsen IV bij de ♂♂ van *Pteronyssus* ROB. 1868. In de Ent. Ber. v. 4. n. 93. Jan. 1917. p. 344. deelde ik mede, dat de ♂♂ van *Analges cornivus* C. L. KOCH aan tarsi IV rudimentaire zuignappen hebben. Thans zie ik, dat de ♂♂ van *Pteronyssus parinus* C. L. KOCH daar ter plaatse twee functioneerende, wijd-monds-kruikvormige, glasheldere zuignappen bezitten.

Acidum lacticum! Voor een bepaald doel wilde ik *Pteronyssus parinus* afbeelden. Maar mijn preparaat van 1884 was daartoe ten eenen male ongeschikt. Ik verwijderde

er den lakring van, loste den canadabalsem in warme terpentijn op, bracht de vrijgekomen individuën (3♀♀, 3♂♂) over in alcohol absolutus, verwarmde in den thermostaat van 50° C. gedurende 10 minuten, liet afkoelen, goot er acidum lacticum 75% bij, liet den alcohol 24 uren langzaam verdampen en kon toen de exemplaren bewonderen in eenen toestand, alsof zij pas gevangen waren. En dāt, nadat zij meer dan 40 jaren in totaal verharden canadabalsem gelegen hadden. Alleen aan het acidum lacticum heb ik het te danken, dat die kleine, onzichtbare zuignappen zich strekten en zichtbaar werden.

De anaalzuignappen van *Pteronyssus* ROBIN 1868. Wat tot dusverre daarvoor gehouden werd, zijn slechts de stelen! Bij de bovengenoemde 3♂♂ kon ik waarnemen, dat de eigenlijke zuignappen glashelder-membraneus en uiterst fijn straalsgewijs gestreept zijn, en een diameter hebben van bijna 3 maal die der tot dusver voor zuignappen aangeziene stelen.

Ik ben ervan overtuigd, dat alle echte *Pteronyssus*-soorten, dat zijn die, welke gewoonlijk „*obtusae*” genoemd worden, zulke functioneerende tarsaal-zuignappen en zulke groote anaalzuignappen hebben.

Rectificatie. *Rivoltasia* CANESTRINI 1894 en *Pteronyssus* ROBIN 1868. In de Ent. Ber. v. 2. n. 48. Juli 1909. p. 332 bracht ik *Pteronyssus* onder de *Avenzoariinae*. Dat was al een fout; want, zooals ik in het Verslag van de 80e Zomervergadering der Ned. Ent. Ver. (Tijds. Ent. v. LXVIII p. XCI, verschenen 15 Oct. 1925) reeds mededeelde, behoort het genus *Pteronyssus* ROBIN 1868, type *Dermaleichus picinus* C. L. KOCH 1840, niet tot de *Anacrotricha*, maar tot de *Monacrotricha*. Eene tweede fout daar ter plaatse maakte ik, door verscheidene soorten van *Pteronyssus* over te brengen in het genus *Rivoltasia*, alléén, omdat bij hen de epimera I niet proximaal vereenigd zijn. Deze fout herstel ik thans.

De beide genera hebben niets met elkander te maken.
Arnhem. A. C. OUDEMANS.